

DERS ÖZETİ • İSLAM'DA VARLIK VE BİLGİ

İslam'da Varlık ve Bilgi

10. sınıf din kültürü 1. ünite **İslam'da varlık ve bilgi** konusunun kavram özeti, bilgi kaynakları tablosu, çözümlü örnekler ve testi bu PDF'te.

1 Temel Kavramlar

- Varlık: var olan her şey
- Bilgi: doğru ve gerekçeli kavrayış
- Dinî bilgi: kaynağı vahiy olan bilgi
- Âlem: Allah dışındaki her şey
- Tefekkür: evren üzerine derin düşünme

2 Bilgi Kaynakları

- Salim duyular: gözlem ve deney bilgisi
- Selim akıl: düşünme ve çıkarım bilgisi
- Sadık haber: vahiy ve mütevatir haber
- Mütevatir: kalabalığın aktardığı kesin haber
- Üç nesnel kaynak birbirini tamamlar

3 Allah-Âlem ilişkisi

- Gece-gündüzün düzenli değişmesi
- Mevsimlerin her yıl aynı sırayla gelmesi
- Suyun buharlaşıp yağmur olması
- Bu düzen tefekkürle anlaşılandır

4 İsra 36 ve Mülk 23

- İsra 36: bilgin olmayan şeyin ardına düşme
- İsra 36 mesajı: sorumluluk
- Mülk 23: kulak, gözler, gönüller nimettir
- Mülk 23 mesajı: şükür
- Ortak nokta: kulak, göz ve kalp

5 Sık Karıştırılanlar

- Varlık âlemden daha geniş bir kavramdır
- Duyu yanılgısı duyuların değersizliği demek değildir
- İsra 36 sorumluluğu, Mülk 23 şükür vurgular
- Tefekkür ezber değil, düşünme çabasıdır

Bilgi Kaynakları Karşılaştırması

Kaynak	Hangi bilgiyi verir?	Sınırı	Örnek
Salim duyular	Gözlem ve deney bilgisi	Yanılabılır	Kalemin suda kırık görünmesi
Selim akıl	Düşünme, çıkarım bilgisi	Doğru veri gerektirir	Yapının bir yapısı olduğunu çıkarmak
Sadık haber	Vahiy ve mütevatir haber	Kesin haberle sınırlı	Namazın farz olması

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

İslam'da Varlık ve Bilgi: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

Bir öğrenci suyun 100 derecede kaynadığını termometreyle gözlemliyor. Bilgi hangi kaynaktır?

- 1 Bilginin elde ediliş yoluna bak
- 2 Gözlem ve ölçüm var, bu duyu bilgisi

Cevap: Duyular; akıl bu gözlemi yorumlar

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

Duyduğu söylentiye araştırmadan anlatan kişi hangi ayetin mesajına aykırı davranır?

- 1 Davranışı incele: araştırmadan aktarma var
- 2 Bu, bilgisi olmayana uymakla ilgili

Cevap: İsra suresi 36. ayetin mesajına aykırı

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

Görme engelliler için kabartma yazılı kitap hazırlanması hangi ayetle ilişkilidir?

- 1 Durumdaki yeteneğe bak: dokunarak bilgi edinme
- 2 Bu, bilgi edinme nimetinin farklı yollarla kullanılmasıdır

Cevap: Mülk suresi 23. ayetteki nimet vurgusu

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

Mevsimlerin her yıl aynı sırayla gelmesi hangi alt başlıkla ilgilidir?

- 1 Konunun neyle ilgili olduğuna bak: evrensel düzen
- 2 Bu düzen Allah-âlem ilişkisini gösterir

Cevap: Allah-âlem ilişkisi (düzen ve denge)

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

Suya batırılan kalemin kırık görünmesi hangi kaynağın sınırına örnektir?

- 1 Bilginin kaynağına bak: görme duyusu
- 2 Görüntü gerçeği yansıtmıyor, akılla denetlenir

Cevap: Duyuların yanılabilme sınırı

MİNİ TEST

İslam'da Varlık ve Bilgi: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Varlık kavramı ne ifade eder?

- A) Yalnızca somut nesneler
B) Var olan, zihinde ya da dış dünyada bulunan her şey
C) Yalnızca dinî kavramlar
D) Yalnızca evren

2. Vahiy ve mütevatir haber hangi nesnel bilgi kaynağına girer?

- A) Salim duyular
B) Selim akıl
C) Sadık haber
D) Tefekkür

3. Suya batırılmış kalemın kırık görünmesi hangi kaynağın sınırına örnektir?

- A) Akıl
B) Vahiy
C) Tefekkür
D) Duyular

4. Düzenli bir yapının bir yaparı olduğunu çıkarmak hangi kaynağa örnektir?

- A) Duyular
B) Akıl
C) Vahiy
D) Tefekkür

5. Gece-gündüzün düzenli değişmesi hangi konuyla ilgilidir?

- A) Allah-âlem ilişkisi
B) Bilgi kaynakları
C) Dinî bilgi
D) Varlık tanımı

6. Mevsimlerin her yıl aynı sırayla gelmesi üzerine derin düşünmeye ne denir?

- A) Tefekkür
B) Vahiy
C) Olgu
D) Nesne

7. Kulak, göz ve kalp bunların hepsi ondan sorumludur ifadesi hangi ayettedir?

- A) Mülk 23
B) Zümer 9
C) Fatiha 1
D) İsra 36

8. Mülk suresi 23. ayette insana verilen nimetler nelerdir?

- A) Akıl ve vahiy
B) Varlık ve âlem
C) Kulak, gözler ve gönüller
D) Olay ve olgu

9. Âlem kavramı neyi ifade eder?

- A) Allah dışındaki var olan her şeyi
B) Yalnızca insanları
C) Yalnızca gezegenleri
D) Yalnızca bilgiyi

10. Doğrulanmamış bir haberi araştırmadan paylaşmak hangi ayetin mesajına aykırıdır?

- A) Mülk 23
B) İsra 36
C) Fatiha 1
D) İhlas 1

Cevap anahtarı

1. B · Varlık, var olan her şeyi kapsayan geniş bir kavramdır.

3. D · Duyular bazen yanıltıcı görüntü verir, akılla denetlenir.

5. A · Bu düzen, Allah-âlem ilişkisinin evrendeki düzen boyutuna örnektir.

7. D · İsra suresi 36. ayet, bilgisiz yargıda bulunmamanın sorumluluğunu vurgular.

9. A · Âlem, varlık kavramından daha dar, evreni ifade eden bir kavramdır.

2. C · Doğruluğundan şüphe edilmeyen haber sadık haberdır; vahiy ve mütevatir buna girer.

4. B · Bu, düşünme ve çıkarım yoluyla elde edilen akıl bilgisidir.

6. A · Tefekkür, evren üzerine derin ve anlamlı biçimde düşündürmektir.

8. C · Ayet, bu yetenekleri birer nimet olarak sunar ve şükürü hatırlatır.

10. B · İsra 36, bilgin olmayan şeyin ardına düşmemeyi öğütler.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/10-sinif-din-kulturu-1-unite-islamda-varlik-ve-bilgi-konu-anlatimi